

Valsts prezidents aicina Saeimu nostiprināt vēlētāju apvienību dalības iespēju pašvaldību vēlēšanu kandidātu sarakstos

Publicēts pirms vairāk nekā 5 gadiem

Publicēts: 24.02.2020.

Valsts prezidents Egils Levits šodien ir nosūtījis vēstuli Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijai, kas izskata likumprojektu “Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā”.

Vēstulē Valsts prezidents vērš Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisijas uzmanību uz nepieciešamiem likumprojekta pilnveidojumiem pirms otrā lasījuma, kā arī atsevišķiem plašākiem jautājumiem, kas skar Administratīvi teritoriālo reformu.

E. Levits uzsver, ka “vietējo pašvaldību domju vēlēšanām jāveicina pēc iespējas visaptveroša attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju interešu pārstāvēšana. Tādēļ nedrīkstētu tikt radīti priekšnoteikumi, kas faktiski varētu kavēt atsevišķu iedzīvotāju grupu interešu pārstāvēšanu vietējās pašvaldības līmenī”.

Pēc Valsts prezidenta rakstītā, vietējām kopienām būtu saglabājamās tiesības ievēlēt savus priekšstāvjus, kuri varētu kārtot tieši vietējās kopienas jautājumus, lielākoties darbojoties sabiedriskā kārtā: “Administratīvi teritoriālās reformas gaitā būtu nepieciešams saglabāt vietējās kopienas, kam ir sava noteikta administratīva kompetence. Šādām vietējām kopienām jau ir arī gadsimtos nostiprināti kultūrvēsturiski apzīmējumi – pagasti un pilsētas (mazpilsētas). Tas dotu iespēju iedzīvotājiem risināt lokālos vietējās kopienas jautājumus tuvāk viņu dzīvesvietai, kā arī stiprinātu iedzīvotāju kultūrvēsturisko identitāti un piederības sajūtu konkrētai vietai.”

Savukārt tās funkcijas, kurās vietējās kopienas mazā iedzīvotāju skaita dēļ nespētu nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus vai kuru īstenošanā nepieciešams plašāks reģionāls kopskats, pašsaprotami būtu nododamas pēc Administratīvi teritoriālās reformas izveidotajām republikas pilsētu un novadu pašvaldībām.

Tādēļ Administratīvi teritoriālās reformas gaitā, sacīts vēstulē, būtu daudz detalizētāk regulējams kompetenču nošķiršanas jautājums starp vietējām kopienām un veidojamām republikas pilsētu un novadu pašvaldībām. Tas ļautu stiprināt pašvaldības un negrautu vietējo kopienu kultūrvēsturisko identitāti, piederības sajūtu savai kopienai un pilsonisko atbildību par savu tiešo apkaimi.

Papildus iepriekš minētajam jautājumam par vietējām kopienām E. Levits norāda, ka piederības un identitātes aspekti būtu vērā ņemami, arī lemjot par republikas pilsētu un novadu pašvaldību robežām reformas ieviešanā.

Būtisks ierosinājums saistās ar vēlētāju apvienību iespējām startēt pašvaldību vēlēšanās. Valsts prezidents izsaka viedokli, ka “nav pieļaujams faktiski likvidēt vēlētāju apvienību tiesības iesniegt novada domes deputātu kandidātu sarakstus. Šāds likumdevēja lēmums mazinātu iedzīvotāju iespējas pārstāvēt savas intereses vietējās pašvaldībās un demokrātijas kvalitāti Latvijas sabiedrībā kopumā. Tā vietā rosinu tieši pretēji – paplašināt vēlētāju apvienību iespējas piedalīties vietējo pašvaldību vēlēšanās, piešķirot tām tiesības iesniegt deputātu kandidātu sarakstus visās republikas pilsētās un novados pēc Administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas”.

Pamatojot vēlētāju apvienību īpašo lomu un uzdevumus pašvaldībās, E. Levits akcentē, ka Latvijas demokrātiju un iedzīvotāju līdzdalību tikai stiprinātu tas, ka šādām vietējām aktīvām domubiedru kopām likumdevējs piešķirtu tiesības iesniegt arī deputātu kandidātu sarakstus republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanās.

Rosinot likuma grozījumu, Valsts prezidents aicina vēlētāju apvienībām piešķirt tiesības iesniegt republikas pilsētas domes un novada domes deputātu kandidātu sarakstus arī republikas pilsētās un novados, kur iedzīvotāju skaits vēlēšanu izsludināšanas dienā ir lielāks par 5000. E. Levits arī rosina, ka vēlētāju apvienībai, lai iesniegtu sarakstu, būtu jāsavāc 1 % parakstu no attiecīgās pašvaldības vēlētāju kopskaita.

Valsts prezidents vēstulē arī iesaka pārdomāt tādu balsošanas modeli, kas dotu vēlētajiem tiesības balsot ne vien par konkrētu sarakstu, bet arī individuāli par jebkuru no visos sarakstos izvirzītajiem kandidātiem, jo “pašvaldībās kandidātu personības ir vairāk pazīstamas un tāds modelis dotu vēlētajiem lielāku ietekmi uz rezultātiem”.

Nobeigumā Valsts prezidents vēlreiz uzsver, ka noteikti atbalsta Administratīvi teritoriālo reformu, tomēr būtu vēlams, lai visas reformas detaļas būtu noslīpētas un lai Administratīvi teritoriālā reforma ne tikai palielinātu veidojamo pašvaldību jaudīgumu un to sniegto pakalpojumu kvalitāti, bet arī stiprinātu demokrātiju un identitāti.

Iepazīties ar pilnu vēstules tekstu iespējams Valsts prezidenta kancelejas tīmekļvietnes sadaļā “Darbības jomas” – [Darbība likumdošanas jomā](#)”.

Saistītas tēmas

[Egils Levits](#) [Iekšpolitika](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidents-aicina-saeimu-nostiprinat-veletaju-apvienibu-dalibas-iespeju-pasvaldibu-velesanu-kandidatu-sarakstos>